

KS/2023:438

KS § 146**Verksamhet och budget 2024-2026****Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige**

1. Anta ”Verksamhet och budget 2024–2026” som kommunens budgetdokument för perioden.
2. Fastställa de ekonomiska anslag och ramar för kommunens nämnder som föreslås i ”Verksamhet och budget 2024–2026” till totalt 731 900 000 kronor år 2024 enligt följande fördelning:

Anslag (tkr)	Budget 2024
Kommunstyrelsen	-143 289
Barn- och utbildningsnämnden	-308 532
Socialnämnden	-258 274
Kultur- och fritidsnämnden	-19 253
Miljö- och byggnadsnämnden	-281
Kommunfullmäktige	-2 280
S:a Anslag	-731 909

3. I kommunstyrelsens ram ingår ett anslag som avser lönehöjningar som påverkar budget 2024 av lönerörelsen 2024 för personal i kommunens alla verksamheter. Denna ram får fördelas till övriga nämnder i enlighet med lönerörelsernas utfall utan ytterligare beslut i kommunfullmäktige.
4. Fastställa ett anslag till investeringar år 2024 på 37 500 000 kronor enligt följande fördelning:

Investeringsanslag (tkr)	Budget 2024
Kommunstyrelsen	-30 350
Barn- och utbildningsnämnden	-6 050
Socialnämnden	-1 000
Kultur- och fritidsnämnden	-100
Miljö- och byggnadsnämnden	0
Kommunfullmäktige	0
S:a Anslag	-37 500

Deltar ej i beslut

Anders Bengtsson (KD), Jonas Hellsten (KD), Ola Granath (KD), Ulf Haglund (KOSA) och Robert Österlund (V) deltar ej i beslut.

Ärendebeskrivning

Planen för de ekonomiska ramarna har arbetats fram genom att det har genomförts tre budgetberedningar och en dialogdag. Varje år revideras de ekonomiska ramarna för driftbudget och investeringsplaner. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterar fem prognoser varje år på kommunens skatter och bidrag. På våren presenteras två prognoser med bland annat hänsyn taget till regeringens vårproposition. Höstens skatteprognoser tar med regeringens höstproposition i beräkningarna. Nya prognoser på kommunens pensionskostnader är med i beräkningarna för framtagande av de ekonomiska ramarna. I förslaget fastställs ekonomiska ramar för 2024.

Budgetförslaget baseras på ett resultatöverskott på 2 % räknat som andel av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Investeringsanslaget avser nya investeringar år 2024. Ramöverföringar av redan beslutade investeringsplaner kommer att tillkomma till förslag på nya investeringar.

MBL förhandling enligt § 11 genomfördes 2023-10-16.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsens förvaltning, 2023-10-15, 2 sidor.
Verksamhet och budget 2024–2026, 9 sidor.

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

G GNEF

Verksamhet och budget

2024 - 2026

Antagen av kommunfullmäktige XXX

Dnr: KS/2022:491/04

Innehållsförteckning

Mål för verksamheten (beslutas i ett separat ärende)	3
Förutsättningar och verksamhetens finansiering	4
Effektiviseringar och satsningar driftbudget 2024.....	5
Anslag nämnder	7
Finansförvaltningen	8

Mål för verksamheten (beslutas i ett separat ärende)

VÄRDEGRUND / FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Jag är här för alla i Gagnefs kommun.

Jag är kommunikativ och möter människor med respekt.

Jag ser utvecklingsmöjligheter, reflekterar och agerar.

Kommunfullmäktiges övergripande mål

Nya mål kommer att beslutas av kommunfullmäktige i november 2023.

Förutsättningar och verksamhetens finansiering

Skattesats

Skattesatsen för Gagnefs kommun år 2024 är på 22,28% vilket är en följd av skatteväxling mellan kommunen och regionen med 1 öre. Skatteväxlingen avser kostnader för kollektivtrafiken.

Skatte- och utjämningsintäkter samt befolkningsutveckling

Skatte- och utjämningsintäkter	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
<i>Skatteintäkter</i>	531 715	551 890	575 090	597 936
<i>Kommunalekonomisk utjämning</i>	176 038	195 392	197 917	201 469
<i>LSS utjämning</i>	1 030	3 373	3 381	3 389
<i>Fastighetsavgift</i>	34 399	33 502	33 502	33 502
Summa skatte o utjämning	743 182	784 157	809 890	836 296

Befolkningsutveckling

Kommunens befolkning har ökat varje år sedan år 2013. I genomsnitt har befolkningen ökat med i snitt 54 personer varje år och år 2021 var ökningen hela 124 personer och befolkningen vid årsskiftet 2022/2023 uppgick till 10 497 personer. Under 2023 har utvecklingen t o m juli månad varit mer blygsam och befolkningen har som mest uppgått till 10 494 personer.

Den första november 2022 uppgick befolkningen till 10 487 personer. Budgetunderlaget inför år 2023 bygger på en befolkning på 10 512 personer per den 1/11 2023.

Ekonomiska förutsättningar för planperioden

Världen

Den globala konjunkturen dämpas på bred front till följd av den pågående inflationsbekämpningen. Penningpolitiken är starkt åtstramande och finanspolitiken är relativt stram. Globala utbudstörningar från pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har klingat av, men oron för nya geopolitiska störningar är fortsatt stor. Energifrisernas utveckling under kommande vinter är en stor osäkerhetsfaktor.

Sverige

Svensk ekonomi drabbas hårt av den pågående inflationsbekämpningen och BNP faller i år. Högt skuldsatta svenska hushåll, vars känslighet för förändrade marknadsräntor är hög, bidrar till den snabba nedgången. Trots en svag BNP-utveckling har arbetsmarknaden än så länge stått stark. Den starka sysselsättningsgraden har till viss del motverkat de negativa impulserna från de högre prisnivåerna och utgiftsräntor. Inflationstoppen ligger bakom oss och inflationen minskar nu även om den fortfarande är väldigt hög.

Kommuner

Under 2024 bromsar ökningen av skatteunderlaget in och är då under en historisk genomsnittlig ökning. Förklaringen finns nästan helt i den allt svagare uppgången för lönesumman. Under 2022–2024 håller uppräkningsen av grundavdragen tillbaka skatteunderlagstillväxten. Faktorer som motverkar avmattningen i löneinkomsterna är den fulla årseffekten av höjda garantipensioner 2022 samt den höjning av pensionerna som beror på den stora ökningen av prisbasbeloppet 2023.

Pensionskostnader

Flera faktorer påverkar kommunens pensionskostnader varav inflationen står för den största ökningen. Pensionerna värdesäkras mot prisbasbeloppet och prisbasbeloppet höjs med 9,1 % som en effekt av den höga inflationen. Detta är en stor ökning och sammanräknat med kostnader för den nya pensionsöverenskommelsen AKAP-KR samt finansiella kostnader så prognostiseras kommunens pensionskostnader att öka med 9 mnkr år 2024. Pensionskostnaderna påverkar nämndernas budget i form av ökat PO-påslag och nämnderna får ramförstärkningar på motsvarande belopp.

Räntekostnader

I takt med att Riksbanken höjer styrräntan för att stävja inflationen ökar även kommunens ränta. Kommunens låneportfölj har en genomsnittlig räntebindningstid på knappa 3 år vilket innebär att räntekostnaden för befintliga lån inte påverkas förrän lånet sätts om. Kommunen genomför fortfarande ett antal stora investeringar vilket innebär att finansförvaltningen fortsatt måste öka upplåningen för att kunna finansiera investeringarna. Det innebär en ökning av räntekostnaderna under 2024 och framåt. Omsättning av befintliga lån och nya lån bör ha en längre bindningstid för att bibehålla längden av ränte- och kapitalbindning i skuldportföljen.

Budget lönehöjningar

Nämndernas budgetar är räknade utifrån den lönenivå som gäller hösten 2023. Medel för lönerörelsen 2024 kommer att fördelas när utfallet är känt.

Kapitalkostnader

Samtliga kapitalkostnader budgeteras initialt i kommunstyrelsens förvaltning enligt samma modell som tillämpats de senaste åren. Budgeten kommer löpande under året att fördelas ut till verksamheter vart efter investeringar görs.

Budgeten bygger på beräkning av kapitalkostnader för redan genomförda investeringar per 2023-08-31. För investeringar som genomförs under resterande tid år 2023 och hela 2024 samt följande år bygger budgeten på en prognos för tillkommande kapitalkostnader som utgår från beslutade och planerade investeringar. Kapitalkostnaderna består av internräntor och avskrivningar.

Upplåning och låneskuld (beslut i ett separat ärende av Kommunfullmäktige i december)

Överskottskrav och effektiviseringsbehov

Budgeten bygger på att det finansiella målet om ett överskott som motsvarar 2 % av skatte- och utjämningsintäkterna ska nås varje år.

Under planåren 2025 och 2026 är resultatet beräknat som 2 % av skatte- och utjämningsintäkterna

För 2024 och 2025 har kostnadsbehovet räknats utifrån oförändrad verksamhet från 2023. Skatte- och utjämningsintäkter har räknats utifrån SKR:s skatteprognos och kommunens mest aktuella befolkningsprognos.

År 2024 uppstår effektiviseringskrav på verksamheterna, sannolikt kommer även år 2025 att vara ett tufft år ekonomiskt för att sedan lätta år 2026 då prognoserna visar att konjunkturen vänder uppåt. Dock måste beräkningarna betraktas som mycket osäkra med tanke på inflations- och ränteutvecklingen.

Finansiella mål (beslut i ett separat ärende av Kommunfullmäktige i december)

Effektiviseringar och satsningar driftbudget 2024

Under våren har ett par budgetberedningar och en dialogdag genomförts. Nämnderna har presenterat sina behov och äskande inför år 2024. Tillsammans med skatteprognoser och pensionsprognoser har beräkningar av kommunens ekonomiska utrymme beräknats.

Nämndernas lämnade behovsbeskrivningar överstiger kommunens ekonomiska förutsättningar med i storleksordningen ca 30 miljoner kronor.

Respektive nämnd fick i uppdrag att presentera åtgärds- och effektiviseringsförslag på motsvarande 2,5 % nettokostnadsreducering vilket motsvarar 17,4 miljoner kronor. Nämndernas förslagen uppgick till 18,7 miljoner kronor.

Förslaget på driftsbudget innebär att nämndernas förslag på åtgärder och effektiviseringar ska genomföras under år 2024 och följas upp i samband med de ekonomiska rapporterna. Nämnderna får behålla effekten av effektiviseringar och åtgärdsplanerna, dessutom finns det ett litet utrymme för socialnämnden med en ramökning på 0,5 miljoner kronor.

	per nämnd (tkr)
Kommunstyrelsen	
Åtgärds-/effektiviseringsförslag	5 200
SUMMA kommunstyrelsen	5 200
	per nämnd (tkr)
Barn och utbildning	
Åtgärds-/effektiviseringsförslag	7 515
SUMMA barn- och utbildning	7 515
	per nämnd (tkr)
Socialnämnden	
Åtgärds-/effektiviseringsförslag	5 500
Utökning	500
SUMMA socialnämnden	6 000
	per nämnd (tkr)
Kultur- och fritidsnämnden	
Åtgärds-/effektiviseringsförslag	476
SUMMA kultur- och fritid	476
Summa alla nämnder	19 191

Kommunstyrelsens budgetram ska bland annat täcka kommunens utökade kostnader hos Räddningstjänst DalaMitt (RDM), Upphandlingscenter (UHC), kostnader för kollektivtrafiken till Regionen (utöver skatteväxling med 1 öre).

Barn- och utbildningsnämnden behåller sina besparingar från åtgärds-/effektiviseringsförslag i sin budgetram för att delvis täcka kostnadsökningar.

Socialnämnden behåller sina besparingar från åtgärds-/effektiviseringsförslag i sin budgetram för att delvis täcka kostnadsökningar. Utöver detta utökas nämndens anslag med 0,5 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden behåller sina besparingar från åtgärds-/effektiviseringsförslag i sin budgetram för att delvis täcka kostnadsökningar.

Kommunfullmäktiges budgetram justeras upp med 60 tkr för ökade kostnader av revision i och med ändrade standarder för kommunal räkenskapsrevision.

Anslag nämnder

Budget och anslag	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Driftsanslag nämnder (tkr)				
<i>Kommunstyrelse</i>	-130 470	-138 547	-147 308	-150 476
<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>	-302 577	-308 532	-314 037	-319 562
<i>Socialnämnden</i>	-252 303	-258 274	-263 520	-268 786
<i>Kultur- och fritidsnämnden</i>	-19 105	-19 253	-19 468	-19 685
<i>Miljö- och byggnadsnämnden</i>	-4 893	-5 023	-5 176	-5 330
<i>Kommunfullmäktige</i>	-2 220	-2 280	-2 310	-2 340
Summa driftsanslag nämnder	-711 568	-731 909	-751 821	-766 178
Finansförvaltningen	726 432	747 609	798 238	832 457
Resultat	14 864	15 700	46 417	66 279
Budgeterat resultat	14 864	15 700	16 200	16 800
Budget och anslag	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Investeringsanslag (tkr)				
<i>Kommunstyrelse</i>	-76 800	-30 350	0	0
<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>	-5 350	-6 050	0	0
<i>Socialnämnden</i>	-4 378	-1 000	0	0
<i>Kultur- och fritidsnämnden</i>	-75	-100	0	0
<i>Miljö- och byggnadsnämnden</i>	0	0	0	0
<i>Kommunfullmäktige</i>	0	0	0	0
<i>Plan investeringsanslag 2025-2026</i>	0	0	-40 000	-40 000
Summa investeringsbudget	-86 603	-37 500	-40 000	-40 000

I budgeten har avskrivningskostnader budgeterats inom kommunstyrelsens förvaltning. Budgeten bygger på en bedömning av när investeringen kan vara genomförd och kan aktiveras. Budget kommer att fördelas till nämnderna när investeringarna är genomförda och aktiverade. Budget för internränta kommer även att fördelas, men ingen driftskostnad uppstår av internränta och därför budgeteras denna succesivt.

Investeringssummorna för 2025 och 2026 är endast tentativa, och indikerar de investeringssummor som ligger till grund för beräknade kapitalkostnader dessa år.

Investeringsanslagen avser nya investeringar år 2024. Ramöverföringar av redan beslutade investeringsplaner kommer att tillkomma till förslag på nya investeringar.

Finansförvaltningen

Finansförvaltningen	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Sammanfattning (tkr)				
<i>Verksamhetens intäkter/kostnader</i>	-12 678	-23 915	-1 568	6 245
<i>Skatteintäkter</i>	531 715	551 890	575 090	597 936
<i>Utjämning och generella st</i>	177 068	198 765	201 298	204 858
<i>Kommunal fastighetsavgift</i>	34 399	33 502	33 502	33 502
<i>Finansiella intäkter</i>	7 948	11 743	12 039	12 039
<i>Finansiella kostnader</i>	-12 020	-24 376	-22 123	-22 123
Summa Finansförvaltning	726 432	747 609	798 238	832 457

Sammanfattning av beslutspunkter

Förslag till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige

1. Anta "Verksamhet och budget 2024–2026" som kommunens budgetdokument för perioden.
2. Fastställa de ekonomiska anslag och ramar för kommunens nämnder som föreslås i "Verksamhet och budget 2024–2026" till totalt 731 909 000 kronor år 2024 enligt följande fördelning

Anslag (tkr)	Budget 2024
Kommunstyrelse	-138 547
Barn- och utbildningsnämnden	-308 532
Socialnämnden	-258 274
Kultur- och fritidsnämnden	-19 253
Miljö- och byggnadsnämnden	-5 023
Kommunfullmäktige	-2 280
S:a Anslag	-731 909

3. I kommunstyrelsens ram ingår ett anslag som avser lönehöjningar som påverkar budget 2024 av lönerörelsen 2024 för personal i kommunens alla verksamheter. Denna ram får fördelas till övriga nämnder i enlighet med lönerörelsernas utfall utan ytterligare beslut i kommunfullmäktige.
4. Fastställa ett anslag till investeringar år 2024 på 37 500 000 kronor enligt följande fördelning

Investeringsanslag (tkr)	Budget 2024
Kommunstyrelse	-30 350
Barn- och utbildningsnämnden	-6 050
Socialnämnden	-1 000
Kultur- och fritidsnämnden	-100
Miljö- och byggnadsnämnden	0
Kommunfullmäktige	0
S:a Anslag	-37 500